

Souhrnná teritoriální informace:

Kazachstán

Zastupitelský úřad 6. 6. 2023 11:27

Kazachstán je hospodářsky i sociálně nejvyspělejší země ve Střední Asii, která svou rozlohou patří mezi 10 největších států světa. V žebříčku konkurenceschopnosti, který sestavuje World Competitiveness Center of the International Institute for Management Development (IMD), se Kazachstán v roce 2022 umístil na 39. pozici ze 63 srovnávaných ekonomik (v roce 2021 na 41. místě). Země má značné zásoby ropy, minerálů a kovů, jež z velké části tvoří exportní základnu Kazachstánu. Má také velký zemědělský potenciál díky rozsáhlým stepům, které poskytují prostor jak pro produkci hospodářských zvířat, tak i pro pěstování obilovin. Kazachstánský průmysl spočívá především v těžbě a zpracování přírodních zdrojů. Má však též poměrně rozvinuté strojírenské odvětví se specializací na stavební techniku, zemědělské stroje a další.

Kazachstán je prezidentskou republikou, zákonodárnou moc má parlament, avšak množství pravomocí je soustředěných do rukou prezidenta.

Kazachstán, stejně jako mnoho dalších zemí světa, čelil v roce 2022 bezprecedentním ekonomickým a sociálním výzvám. Narušením výroby, logistiky a obchodních řetězců uprostřed geopolitického napětí došlo k poklesu podnikatelské aktivity a růstu cen zboží a služeb. I přes tyto negativní faktory vzrostl HDP za rok 2022 o 3,1 procenta.

Česko-kazachstánské bilaterální vztahy jsou dlouhodobě rozvinuté a aktivní. Pokračuje zájem české podnikatelské sféry o Kazachstán, který se mmj. projevuje v rostoucím exportu z ČR do Kazachstánu, v účasti českých firem na podnikatelských misích do Kazachstánu a na významných veletrzích a výstavách. Kazachstán pokračuje v programech industrializace země, což generuje poptávku po moderním zařízení a technologiích v celé řadě sektorů. Možnosti pro české výrobce existují v sektorech energetiky, dopravy, strojírenství, zemědělství, zdravotnictví, v obranně-bezpečnostní, u spotřebního zboží i v dalších sektorech.

Kazachstánský trh má velký potenciál, je však nutné počítat s tím, že vstup na něj je komplikovaný, nákladný a zejména časově náročný. Pro prosazení nabízeného zboží v Kazachstánu jsou zejména důležité osobní kontakty, výhodou je znalost ruštiny.

Základní údaje	
Hlavní město	Astana
Počet obyvatel	19,74 mil. (prosinec 2022)
Jazyk	Kazašský (státní), Ruský (úřední)
Náboženství	sunitský islám (70,4 %), křesťanství (24,8 %)
Státní zřízení	prezidentská republika
Hlava státu	Kasym-Zhomart Tokayev
Hlava vlády	Alichan Smajlov
Název měny	Kazachstánský Tenge
Cestování	
Časový posun	+5 hodin (v létě + 4 hodiny)
Kontakty ZÚ	
Velvyslanec	Ing. Rudolf Hykl, MPP
Ekonomický úsek	JUDr. Markéta Pěčková
Konzulární úsek	Mgr. Tomáš Mikeska
CzechTrade	Ing. Petr Jurčík
Czechinvest	ne
Ekonomika	2022
Nominální HDP (mld. USD)	208,70
Hospodářský růst (%)	3,10
Inflace (%)	14,99
Nezaměstnanost (%)	4,90

Kapitoly a podkapitoly:

1 Základní informace o teritoriu

- 1.1 Systém vládnutí a politické tendence v zemi
- 1.2 Zahraniční politika země
- 1.3 Obyvatelstvo

2 Ekonomika

- 2.1 Základní údaje
- 2.2 Veřejné finance a státní rozpočet
- 2.3 Bankovní systém
- 2.4 Daňový systém

3 Obchod a investice

- 3.1 Obchodní vztahy
- 3.2 Přímé zahraniční investice
- 3.3 FTA a smlouvy
- 3.4 Rozvojová spolupráce
- 3.5 Perspektivní obory (MOP)

4 Kultura obchodního jednání

- 4.1 Úvod
- 4.2 Oslovení
- 4.3 Obchodní schůzka
- 4.4 Komunikace
- 4.5 Doporučení
- 4.6 Státní svátky

5 Základní podmínky pro uplatnění českého zboží na trhu

- 5.1 Vstup na trh
- 5.2 Formy a podmínky působení na trhu
- 5.3 Marketing a komunikace
- 5.4 Problematika ochrany duševního vlastnictví
- 5.5 Trh veřejných zakázek
- 5.6 Platební podmínky, platební morálka a řešení obchodních sporů
- 5.7 Víza, poplatky, specifické podmínky cestování do teritoria
- 5.8 Zaměstnávání občanů z ČR
- 5.9 Veletrhy a akce

6 Kontakty

- 6.1 Kontakty na zastupitelské úřady ČR v teritoriu
- 6.2 Praktická telefonní čísla (záchranka, policie, požárníci, infolinky, apod.)
- 6.3 Důležité internetové odkazy a kontakty

1 Základní informace o teritoriu

Podkapitoly:

[1.1 Systém vládnutí a politické tendence v zemi](#)

[1.2 Zahraniční politika země](#)

[1.3 Obyvatelstvo](#)

1.1 Systém vládnutí a politické tendence v zemi

Republika Kazachstán (KZ). Ústava KZ připouští též název Kazachstán. Kazakstan Republikasy – kazašský název Republic of Kazakhstan – anglický název Rozloha Kazachstánu 2 724 902 km². Celková délka obvodu hranic činí 13 349,9 km. Délka hranic s Ruskem 7 548,1 km, Uzbekistánem 2 351,4 km, ČLR 1 782,8 km, Kyrgyzstánem 1 241,6 km a s Turkmenistánem 426 km. Dne 19. září 2022 byl hlavnímu městu navrácen předchozí název Astana. Kazachstán se administrativně dělí na 17 oblastí a 3 samosprávná města. V čele oblasti stojí hejtman, zvaný akim. Orgány samosprávy se nazývají maslicháty. Země je republikou s prezidentským vládním systémem. Zásadní exekutivní pravomoci jsou soustředěny do rukou prezidenta. Zákonodárnou moc má parlament, který se dělí na dvě komory – dolní, zvanou Mažilis, a Senát. Prezident jmenuje vládu v čele s premiérem, ten se zabývá především ekonomikou a sociálním rozvojem státu. Realizované vnitřní reformy Kazachstánu vycházejí z ústavních změn, vedoucích k větší demokratizaci vnitřní politiky státu a k všeobecnému oživení občanské společnosti. Změny ústavy v tomto duchu, zejm. úprava volebního mechanismu a rozvoj parlamentního stranického systému, byly odsouhlaseny všeobecným referendem z 5. června 2022. Na tomto základě pak proběhly jednak předčasné prezidentské volby dne 20. listopadu 2022, v nichž zvítězil dosavadní prezident K. Tokajev, volby do části Senátu v lednu r. 2023, a nakonec, dne 19. března 2023, předčasné volby do dolní komory Parlamentu a místních maslichátů. Podle nových ústavních úprav je v Mažilisu, který má celkem 107 křesel, 70 % kandidátů voleno na stranických kandidátkách a 30 % kandidátů ve 29 jednomandátových volebních obvodech. Z celkem 98 křesel v Mažilisu je tedy 69 poslanců zvoleno na stranických kandidátkách a 29 poslanců v jednomandátových volebních obvodech. Zbýlých 9 křesel je obsazováno Shromážděním lidu Kazachstánu, což je poradní organ prezidenta, navazující na kazašské společenské tradice. Z celkově sedmi politických stran, které se zúčastnily voleb, nakonec pětiprocentní práh mažilisu překročilo šest, přičemž přesvědčivé vítězství zaznamenal Amanat s 53,9 % (3 341 510 hlasů, 40 křesel). Po březnových parlamentních volbách byla počátkem dubna 2023 jmenována nová vláda v následujícím složení: Alichan Smajlov – předseda vlády Roman Skljjar – 1. místopředseda vlády Jeraly Tugžanov – místopředseda vlády Murat Nurtleu - místopředseda vlády a ministr zahraničních věcí Serik Žumangarin - místopředseda vlády a ministr obchodu a integrace Ruslan Žaksylykov – ministr obrany Marat Achmetžanov – ministr vnitra Darchan Kydryali – ministr informací a sociálního rozvoje Azamat Ješkarajev – ministr spravedlnosti Ažar Ginijat – ministryně zdravotnictví Aškat Oralov – ministr kultury a sportu Bagdat Musin – ministr digitálního rozvoje, inovací a leteckého průmyslu Almasadam Satkalijev – ministr energetiky Tamara Dujsenova – ministryně práce a sociální ochrany obyvatelstva Jerbol Karašukejev – ministr zemědělství Gani Bejsenbajev – ministr školství a osvěty Marat Karabajev – ministr průmyslu a infrastrukturálního rozvoje Alibek Kuantyrov – ministr národního hospodářství Zulfiya Sulejmenova – ministryně ekologie a přírodních zdrojů Jerulan Žamuabajev – ministr finance Jurij Iljin – ministr pro mimořádné události Sajasat Nurbek – ministr vědy a vysokého školství

1.2 Zahraniční politika země

V zahraniční politice zastává Kazachstán tzv. multivektorový kurz, směřující k udržování politických a ekonomických kontaktů se všemi relevantními mezinárodněpolitickými „hráči“ – jednotlivými státy i jejich uskupeními. Je členem Společenství nezávislých států, Šanghajske organizace pro spolupráci, Euroasijské ekonomické unie, Organizace Smlouvy o kolektivní bezpečnosti a Organizace turkických států. Klíčovým partnerem nadále zůstává Rusko, jehož politický a vojenský vliv je vyvažován rostoucí ekonomickou přítomností Číny.

Ve věci ruské agrese vůči Ukrajině oficiálně Kazachstán zaujímá neutrální postoj s důrazem na dodržování Charty OSN, odmítl uznat proruské separatistické útvary na východní Ukrajině.

Vzhledem k závislosti kazachstánského ropovodu vedoucího územím Ruska a k celkovému ztížení transportu přes ruské území vyvíjí země zahraniční aktivitu směrem k nalezení alternativních trajektorií přepravy. Snaží se zde napojit na aktivity EU namířené na posílení konektivity obou geopolitických regionů, tj. EU a Střední Asie přes Kaspické moře. Kazachstán též participuje na rozvoji dopravních cest Číny, zahrnutých pod obecný koncept Pás a stezka; Čína zde rovněž využívá svého vlivu v Šanghajske organizaci pro spolupráci, jíž dominuje. V regionu Střední Asie se, s oslabením Ruska agresí vůči Ukrajině, začalo dále etablovat i Turecko, vyzdvihující téma turkické sounáležitosti. Svůj vliv si pochopitelně udržuje i Rusko.

V regionu Střední Asie udržuje Kazachstán se všemi sousedy stabilní, bezproblémové vztahy. Obecně je v aktuálním politicko-strategickém směřování Kazachstánu patrná snaha o mnohostrannou diverzifikaci. Aktuálním diplomatickým tématem je hrozba uvalení sekundárních sankcí na Kazachstán ze strany mezinárodního společenství pro možné obcházení protiruského sankčního režimu.

1.3 Obyvatelstvo

Populace Kazachstánu k 1. prosinci 2022 dosáhla 19 741 tisíc lidí, od začátku roku se zvýšila o 238 tisíc nebo 1,22 %. Hustota obyvatelstva je 6,89 obyv./km², a tím pádem jednou z nejnižších na světě. Na městské obyvatelstvo připadá cca 61,7 % s tím, že pokračuje dlouhodobý trend přesunu obyvatel z venkova do měst. Počet obyvatel žijících ve městech se v roce 2022 zvýšil o 1,65 % na 12,2 mil., venkovské obyvatelstvo vzrostlo pouze o 0,54 % na 7,6 mil. V 90. letech v Kazachstánu klesal přirozený roční přírůstek obyvatel (1993-2003). Významnou skutečností v celkovém poklesu počtu obyvatel KZ představovalo zejména v devadesátých letech minulého století kromě uvedeného faktoru i vystěhovalectví. Šlo zejména o vystěhovalectví nekazašského etnika (Rusů, Ukrajinců, Němců) do zemí bývalého SSSR a Německa, kdy počet vystěhovaného obyvatelstva výrazně převyšoval imigraci.

Ve stalinském období došlo k násilnému přesídlení příslušníků mnoha národností do Kazachstánu, jako např. Čečenců, Ingušů, Peršanů, Poláků, Ujgurů, Kurdů, Korejců atd. V Kazachstánu v současné době žije cca 147 národností a etnických skupin a etnické složení obyvatel je následující (údaje k 1.12.2022): Kazaši 63,6 %, Rusové 23,7 %, Uzbeki 2,9 %, Ukrajinci 2,1%, Ujguři 1,4 %, Tataři 1,3%, Němci 1,1%, ostatní 3,9%. Kromě etnické strukturalizace společnosti hraje stejně důležitou úlohu i strukturalizace klanová a dělení na kmenové svazy, tzv. Starší, Střední a Mladší žuzy. Ty představují specifické formy sociálně-politické organizace kazašského národa.

Kazachstán prosazuje politiku náboženské, etnické a národnostní snášenlivosti. V hlavním městě Astaně se každé tři roky scházejí lídři všech světových i tradicionalistických náboženství. Každoročně se v hlavním městě koná také sjezd Shromáždění národů Kazachstánu.

2 Ekonomika

Podkapitoly:

[2.1 Základní údaje](#)

[2.2 Veřejné finance a státní rozpočet](#)

[2.3 Bankovní systém](#)

[2.4 Daňový systém](#)

2.1 Základní údaje

Kazachstán je nejsilnější ekonomikou střední Asie založenou na těžbě a exportu nerostných surovin, zejména ropy a plynu. Za svoji prioritu pokládá diverzifikaci ekonomiky a rozvoj netěžebních sektorů, lákání zahraničních investic, podporu lokalizace výroby se zaměřením na export místních výrobků. Perspektivními sektory jsou zejména zemědělství, které má v Kazachstánu dobré podmínky pro rozvoj, energetika, strojírenství atd. Navzdory problémům se sníženou těžbou ropy v první polovině roku 2022 a narušení dodavatelských řetězců v důsledku úzkých ekonomických vazeb země s Ruskem, zaznamenal Kazachstán v roce 2022 růst HDP o 3,1 %. Tento růst byl umožněn především díky růstu těžby ropy a plynu. Z ostatních odvětví mělo největší podíl na růstu dále zemědělství, zpracovatelský průmysl, stavebnictví a sektor služeb. Ekonomický růst podpořil i příliv ruských turistů/imigrantů. Vzhledem k vysoké inflaci došlo ke snížení spotřebitelské poptávky u kazachstánského obyvatelstva. Nejvíce se to projevilo na růstu cen za potraviny, kde dosáhla inflace 20,3 procenta. Za účelem stabilizace inflace poskytuje kazachstánská vláda podnikatelským subjektům různé druhy podpory, především v oblasti potravinové soběstačnosti, např. formou zvýhodněného financování. Vedle již zmíněné podpory financování se jedná o výstavbu nových moderních skladovacích zařízení pro uskladnění zeleniny, uzavírání smluv na dodávky zeleniny a ovoce pro příští sklizeň a ochranu domácího trhu před dumpingem dovážených produktů. Podpora podnikání v obecné rovině je pro Kazachstán prioritou. Vláda se zaměřuje na rozvoj malých a středních podniků. Jejich podíl na HDP v roce 2022 dosáhl 35,7 procenta, přičemž počet podnikatelských subjektů vzrostl oproti roku 2021 o 20 procent na 1,7 milionu a počet lidí zaměstnaných v tomto sektoru vzrostl o 9,3 procenta na 3,7 milionu. Další důležitou oblastí činnosti vlády v roce 2022 zaměřenou na podporu podnikatelského sektoru byl boj proti monopolům, rozvoj spravedlivé a transparentní hospodářské soutěže a navrácení nezákonně převedeného majetku do vlastnictví státu. Tuto práci měla na starosti komise pro demonopolizaci ekonomiky, jejímž předsedou byl premiér Alikhan Smailov. Stát převedl do vlastnictví státu 11 klíčových společností z průmyslu a energetiky, železnic a telekomunikačních služeb a několik velkých realitních projektů v Astaně a Almaty. Opatření pro boj se stínovou ekonomikou mohla být uskutečněna i díky zlepšení legislativní základny, kontroly měny, digitalizace daňové a celní správy, vytvoření národního systému sledovatelnosti zboží a rozvoji bezhotovostních plateb. Za poslední tři roky se díky těmto opatřením úroveň stínové ekonomiky snížila z 23 procent na 19 procent. Dle hodnocení rizik OECD se KZ nachází v páté skupině ze sedmi.

Tabulka z MOP + navíc platební bilance, zadluženost/HDP.

Ukazatel	2020	2021	2022	2023	2024
Růst HDP (%)	-2,60	4,10	3,10	3,80	4,30
HDP/obyv. (USD/PPP)	26 435,32	27 803,10	30 250,00	32 210,00	33 770,00
Inflace (%)	6,76	8,00	14,99	13,20	5,30
Nezaměstnanost (%)	4,90	4,90	4,90	4,80	4,60
Export zboží (mld. USD)	47,54	60,32	84,39	83,08	91,75
Import zboží (mld. USD)	38,93	41,42	50,04	45,75	56,17
Saldo obchodní bilance (mld. USD)	9,25	18,76	35,13	38,07	36,43
Průmyslová produkce (% změna)	1,29	-1,64	1,09	4,50	6,30
Populace (mil.)	18,98	19,20	19,40	19,61	19,83
Konkurenceschopnost	42/63	35/64	43/63	N/A	N/A
Exportní riziko OECD	5/7	5/7	5/7	5/7	N/A

Zdroj: EIU, OECD, IMD, 2023 a 2024 odhad

2.2 Veřejné finance a státní rozpočet

Podle výsledků za leden až prosinec 2022 činil státní rozpočet země 20,2 bil. tenge, což je o 27,8 % více než o rok dříve. Výdaje státního rozpočtu přitom dosáhly 21,5 bil. tenge, což je o 19,9 % více než z předchozího roku. Většina příjmů, 73,3 %, pocházela z daňových příjmů. Ty se meziročně zvýšily o 38,4 % na 14,8 bil. tenge. Nedaňové příjmy se meziročně zvýšily o 41,1 % na 584,8 mld. tenge. Nejvyšší podíl byl tvořen z příjmů z majetku státu (338,9 mld. tenge) nebo z rozpočtu Národní banky Republiky Kazachstán (112,8 mld. tenge). Výnosy z prodeje fixního kapitálu činily 239,9 mld. tenge, což je o 15 % více než o rok dříve. Příjmy z převodů za dvanáct měsíců roku 2022 vzrostly meziročně o 1,8 % na 4,6 bil. tenge. K výraznému zlepšení rozpočtových parametrů v roce 2022 přispěl rekordní nárůst příjmů z ropy. Na pozadí příznivého vnějšího cenového prostředí a rozšiřující se fiskální dynamiky si ekonomika republiky udržela v roce 2022 poměrně vysoké tempo růstu, což mělo pozitivní dopad i na příjmy rozpočtu. Výsledkem bylo, že v roce 2022 dosáhl schodek rozpočtu 2,2 bil. tenge nebo 2,1 % HDP a vrátil se na předkrizovou úroveň. Přestože se velikost schodku státního rozpočtu snížila, výpůjčky Ministerstva financí Republiky Kazachstán dosáhly rekordní úrovně 4 bil. tenge (3,8 bil. tenge v roce 2021). V roce 2022 se veřejný dluh Kazachstánu zvýšil o 15,2 % a dosáhl 25,3 bil. tenge (nebo 54,7 mld. USD), což je 24,9 % HDP.

Veřejné finance	2022
Saldo státního rozpočtu (% HDP)	-1,30
Veřejný dluh (% HDP)	25,3
Bilance běžného účtu (mld. USD)	8,50
Daně	2023
PO	20 %
FO	20 %
DPH	12 %

2.3 Bankovní systém

Kazachstán má dvouúrovňový bankovní systém. Národní (centrální) banka představuje první úroveň. Všechny ostatní banky tvoří bankovní systém druhé úrovně. Základním normativním dokumentem pro činnost bankovního sektoru je zákon № 2444 o „Bankách a bankovní činnosti“ z roku 1995. V roce 2014 byla vládou utvrzena Koncepce rozvoje finančního sektoru Kazachstánu do roku 2030 (№954). Bankovní sektor Kazachstánu byl v průběhu roku 2022 ovlivněn především geopolitickou situací spojenou s ruskou invazí na Ukrajinu. V důsledku sankcí prošly pobočky bank v Kazachstánu s ruským zastoupením následujícími změnami. Akcie Alfa Bank byly odkoupeny Bank Center Credit a aktivity Sberbank převzala kazachstánská Bereke Bank. Třetí bankou je VTB banka, která funguje ve velmi omezeném režimu (např. nelze jejím prostřednictvím provádět mezinárodní platby). Centrální banka (NBK) v únoru 2023 zpřísnila diskontní sazbu na 16,75 % z 10,25 % oproti roku 2022. Po znehodnocení vůči americkému dolaru o 8 % v roce 2022 zůstal tenge v roce 2023 stabilní. Banky v Kazachstánu v roce 2022 zvýšily svůj celkový zisk o 14 % ve srovnání s rokem 2021 na 1,5 bilionu tenge. V roce 2023 se očekává, že celkový zisk kazachstánských bank zůstane na stejné úrovni jako v předchozím roce, přičemž čistá úroková marže vzroste o 5 %. Co se týče mezinárodního ratingu, v březnu 2023 roku S&P zlepšila výhled úvěrového ratingu Kazachstánu z „negativního“ na „stabilní“, tj. na BBB-/A-3.

2.4 Daňový systém

Daňový systém je nepřehledný a neurčitý. Daňový kodex pochází z roku 2017, byl několikrát novelizován, poslední změny jsou z roku 2023. Podle zákona beze změn jsou v platnosti od 1. 1. 2020 následující daně: daň z příjmu právnických osob (daně z příjmů) u nesurovinového sektoru se sazbou 20 %; daň z příjmu právnických osob u zemědělského sektoru se sazbou 10 %; daň z přidané hodnoty (DPH) se sazbou 12 %; Nerezident, právnická osoba, podnikající v KZ prostřednictvím trvalého zastoupení (filiálka, spol. podnik apod.) platí kromě daně z příjmů 20 % ještě daň z čistého příjmu 15 %. Nerezident, právnická osoba, mající příjem ze zdrojů v KZ a nepodnikající prostřednictvím trvalého zastoupení, platí ještě další daně např. daň z dividendového příjmu 15 %, či pojištění podnikatelských rizik 15 % atd. Od 1. ledna 2023 vstoupilo v platnost několik důležitých změn daňového řádu. Mezi nejdůležitější můžeme řadit změny v sazbách poplatků např. v oblasti mezinárodní přepravy. Změny se dotknou i zvláštních daňových režimů a také zdanění dividend. Od roku 2023 zavedl Kazachstán jednotnou platbu ze mzdy zaměstnanců. Sazba jednotné platby včetně podílu daně z příjmu fyzických osob ve výši 9 % je 20 % ze mzdového fondu. DPH 12 % je uplatňována na prodej zboží a služeb, je-li místem odbytu KZ, a na zdaňované dovozy. Bez DPH je vývoz, prodej drahých kovů mezi rezidenty, příjmy z mezinárodních transferů, prodej zboží ve zvláštních zónách a některé další zvláštní případy. Firmy, i zahraniční, s ročním obrátem do 20 000 měsíčního vypořádacího indexu (dle aktuálního kurzu 1 MVI – 3 450 tenge) DPH neplatí. DPH se nerezidentům – právnickým či fyzickým osobám vrací. Procedura vrácení je poměrně zdlouhavá a sestává z prokázání nároku na vrácení DPH, podání žádosti na daňový úřad s doklady o zaplacení daně a kontroly nároku na vrácení DPH daňovým úřadem. Teprve poté je daň vrácena. V případě řešení konkrétní situace v daňové oblasti se doporučuje kontaktovat místní právnické firmy, ev. i některé větší mezinárodní auditorské firmy, které zde mají zastoupení.

3 Obchod a investice

Podkapitoly:

[3.1 Obchodní vztahy](#)

[3.2 Přímé zahraniční investice](#)

[3.3 FTA a smlouvy](#)

[3.4 Rozvojová spolupráce](#)

[3.5 Perspektivní obory \(MOP\)](#)

3.1 Obchodní vztahy

Obchodní vztahy s ČR Vzájemný obchod mezi ČR a Kazachstánem přesáhl v roce 2022 1 miliardu USD. V obchodu převažují energetické produkty a ostatní nerostné suroviny. Ve srovnání s dovozem z Kazachstánu je český export mnohem diverzifikovanější.

	2018	2019	2020	2021	2022
Export z ČR (mld. CZK)	6,40	7,40	8,70	4,99	16,37
Import do ČR (mld. CZK)	14,30	13,70	7,60	16,99	13,56
Saldo s ČR (mld. CZK)	7,90	6,34	-1,13	12,00	-2,81

Zdroj: ČSÚ

TOP 5 položek importu z ČR

SITC 3	Název zboží	Hodnota (mil. CZK)	Podíl z celku (%)
764	Zařízení telekomunikační, příslušenství přístrojů pro záznam, reprodukci zvuku, obrazu	6 896,43	42,14
752	Zařízení k automat. zpracování dat, jednotky periferní	3 074,53	18,79
784	Díly a příslušenství vozidel motorových	2 090,67	12,77
542	Léčiva (vč. léčiv veterinárních)	312,48	1,91
778	Přístroje elektrické j. n. (baterie, žárovky ap.)	294,44	1,80

Zdroj: ČSÚ

TOP 5 položek exportu do ČR

SITC 3	Název zboží	Hodnota (mil. CZK)	Podíl z celku (%)
333	Oleje ropné, oleje z nerostů živých surové (ropa)	10 566,02	77,93
671	Železo surové, houbovité, zrcadlovina, feroslitiny ap.	1 357,78	10,01
522	Prvky, kysličníky anorganické chemické, soli halové	920,72	6,79
223	Kopra, palmové ořechy a jádra, semeno lnu, skočce ap.	186,17	1,37
673	Ploché válc.výr.ze železa,neleg.oceli,ne plátované ap.	126,09	0,93

Zdroj: ČSÚ

Obchodní vztahy s EU

V roce 2022 byl dosažen rekordní objem obchodu mezi Kazachstánem a Evropskou unií. Podíl EU představuje kolem 30 % zahraničního obchodu Kazachstánu. Objem obchodu převýšil hodnotu z roku 2021 o 27,6 % a dosáhl 40 miliard USD. Dle kazašského statistického výboru je největším obchodním partnerem KZ Itálie (13,9 mld. USD).

	2018	2019	2020	2021	2022
Import z EU (mil. EUR)	5 495,00	5 917,30	5 911,00	5 487,20	10 357,60
Export do EU (mil. EUR)	16 142,30	14 533,90	9 748,10	14 022,20	29 820,80
Saldo s EU (mil. EUR)	-14 672,00	-12 486,00	-6 687,30	-12 060,90	19 463,20

Zdroj: Evropská komise

Obchodní vztahy se zeměmi mimo EU

Vzájemný obchod se zeměmi mimo EU se vyznačuje vyváženou strukturou s mírným přebytkem kazašského exportu.

	2018	2019	2020	2021	2022
Import ze zemí mimo EU (mil. EUR)	46 449,50	43 438,40	34 498,30	45 814,40	N/A
Export do zemí mimo EU (mil. EUR)	8 577,30	15 349,60	20 491,40	17 497,80	N/A
Saldo se zeměmi mimo EU (mil. EUR)	-37 872,20	-28 088,80	-14 006,80	-28 316,60	N/A

Zdroj: EIU, Eurostat

3.2 Přímé zahraniční investice

Na konci roku 2022 činil hrubý příliv přímých zahraničních investic do Kazachstánu 28 miliard USD, což je o 17,7 % více než v roce 2021 (23,8 miliardy USD). Jedná se o rekordní hodnotu za posledních 10 let. Lídrem z hlediska investic bylo Nizozemsko – 8,33 miliardy USD (nárůst o 19,7 %), USA – 5,1 miliardy USD (+81,9 %), Švýcarsko – 2,8 miliardy USD (+2,4 %), Belgie – 1,56 miliardy USD (+46 %), Rusko – 1,52 miliardy \$ (-19,7 %), Jižní Korea – 1,48 miliardy \$ (+84,8 %), Čína – 1,43 miliardy \$ (-22,5 %), Francie – 770,2 milionu \$ (+27,4 %), Velká Británie – 661 milionů \$ (-35,7 %) a Německo - 469,5 milionu dolarů (+45,4 %). Z hlediska odvětví směřoval největší objem investic do těžebního průmyslu - 12,1 mld. USD, zpracovatelského průmyslu - 5,6 mld. USD, velkoobchodu a maloobchodu - 5,08 mld. USD, odborné, vědecké a technické činnosti - 1,1 mld. USD, dopravy a skladování - 1,1 mld. USD, stavebnictví - 698 mil. USD, finanční a pojišťovací činnosti - 650 mil. USD, a dodávek elektřiny a plynu - 635,6 mil. USD. V Kazachstánu investuje řada velkých společností, mezi něž patří např. Chevron (USA), QazTechna (Čína) a VEOL dříve VimpelCom (Nizozemí). Vláda Kazachstánu prosazuje dlouhodobě vstřícnou politiku vůči zahraničním investorům. Více informací lze získat na webových stránkách investiční agentury KAZAKHINVEST. Pro české podnikatele se v oblasti PZI otevírají možnosti v řadě oblastí. Mimo již zmíněných investic do ropného a plynárenského průmyslu jsou zajímavými příležitostmi investice do zpracovatelského průmyslu či v oblasti zemědělství. Mezi největší české investice v Kazachstánu patří společný podnik Kazfos české Fosfa a.s. a kazachstánské společnosti Kazphosphate a dále činnost banky HomeCredit Bank.

3.3 FTA a smlouvy

Smlouvy s EU Od 1. března 2020 je platná nová Dohoda EU – Kazachstán o partnerství a spolupráci (rozšířená EPCA), která vytváří kvalitnější rámec pro rozvoj politických a ekonomických vztahů mezi KZ a EU a pro růst úrovně obchodu a investic. Dne 8. listopadu 2022 uzavřel Kazachstán s Evropskou unií memorandum o porozumění o strategickém partnerství v oblasti udržitelných surovin, baterií a hodnotových řetězců zeleného vodíku. Členství v jiných obchodních společenstvích Kazachstán je členem Celní unie Rusko – Kazachstán – Bělorusko a též Eurasijské ekonomické unie (EaEU). Kazachstán se stal zakládajícím členem společně s RF a Běloruskem. V roce 2015 do EaEU vstoupila Arménie a Kyrgyzstán. Od ledna 2010 je v platnosti Jednotný celní tarif Celní unie (Common Customs Tariff of the Customs Union) pro import zboží do zemí Celní unie. V prosinci 2015 se KZ stal členem WTO. Tento krok mimo jiné znamenal snížení celních sazeb u některých položek, na což Kazachstán poskytl EaEU výjimku. Zboží dovezené do KZ za snížených celních sazeb nelze ovšem reexportovat do dalších států EaEU. Smlouvy s ČR Dohoda mezi vládou České republiky a vládou Republiky Kazachstán o podpoře a vzájemné ochraně investic (1996); Smlouva mezi Českou republikou a Kazašskou republikou o zamezení dvojímu zdanění a zabránění daňovému úniku v oboru daní z příjmu a z majetku (1998); Smlouva mezi Českou republikou a Republikou Kazachstán o spolupráci v mezinárodní silniční dopravě (2003); Dohoda v oblasti cestovního ruchu mezi ČR a Kazachstánem (2011); Dne 8. září 2004 v průběhu oficiální návštěvy prezidenta V. Klause v Kazachstáně byla podepsána Dohoda mezi vládou ČR a vládou Kazachstánu o ekonomické, průmyslové a vědecko-technické spolupráci. Na základě výše uvedené Dohody byla v roce 2005 ustavena Česko-kazachstánská Mezivládní komise, a to jako pracovní orgán pro řešení aktuálních obchodně-ekonomických otázek vzájemné spolupráce. Poslední 11. zasedání Komise se uskutečnilo v listopadu 2021.

3.4 Rozvojová spolupráce

EU poskytuje zemím Střední Asie rozvojovou pomoc. Od roku 2014 přestal být Kazachstán přímým příjemcem bilaterální rozvojové pomoci EU, nicméně celá řada projektů stále probíhá. Rozvojové projekty v oblasti infrastruktury, zdravotnictví či dopravy též financují mezinárodní finanční organizace, např. EBRD (PPP projekty), do kterých se mohou zapojit i české firmy. Z pohledu české zahraniční rozvojové spolupráce Kazachstán nepatří mezi prioritní teritoria. Nicméně částečná rozvojová pomoc je možná díky projektům B2B České rozvojové agentury s účastí českých firem. Cílem Programu B2B je podpora soukromého sektoru v rozvojových zemích a zároveň plnění Cílů udržitelného rozvoje (SDGs). Projekty musí demonstrovat rozvojový dopad pro daný region nebo cílovou skupinu. Vzhledem k řadě komparativních výhod českých realizátorů lze navíc předpokládat, že ČR bude v Kazachstánu navazovat na úspěšné aktivity z minulých let, zejména v sektorech životního prostředí, dopravy a zemědělství. Více podrobností o zapojení se do programu B2B [ZDE](#). V roce 2022 byl zahájen dlouhodobý trojstranný projekt CZ ekologické organizace ARNIKA „Účast občanské společnosti na zmírňování změny klimatu v Karagandské oblasti“. Projekt je z větší části financován z fondů EU v rámci tematického programu „Organizace občanské společnosti a místní orgány“, kofinancován je však i z prostředků MZV ČR. Doba trvání projektu je stanovena na l. 2022 – 2024. Celkový rozpočet činí 288 324,- EUR, z toho příspěvek EU 250 000,- EUR. Stranami projektu jsou, vedle organizace ARNIKA, Oblastní ekologické muzeum v Karagandě (nezávislá občanská instituce) a vedení Karagandské oblasti (v rámci strategie oblasti zaměřené na boj proti změnám klimatu).

3.5 Perspektivní obory (MOP)

Kazachstán pokračuje v programech industrializace země, což generuje poptávku po moderním zařízení a technologiích v celé řadě sektorů. Možnosti pro české výrobce existují v sektorech zemědělství, energetiky, dopravy, těžebním průmyslu, strojírenství, zdravotnictví, ve vojenské oblasti, u spotřebního zboží a v dalších sektorech. Česká strana klade důraz také na rozvoj spolupráce s kazachstánskými regiony. Zájem českých společností o KZ trh je též reflektován v účasti českých společností na významných veletrzích v Kazachstánu jako je zemědělský veletrh AgriTek v Astaně (březen), zdravotnický veletrh KIHE v Almaty (květen), veletrh obranného průmyslu KADEX (květen, 1x 2 roky), veletrh dobývací techniky Mining Week v Karagandě (červen), veletrh Kazbuild v Almaty (září), zemědělská výstava KazAgroExpo v Astaně (říjen), elektroenergetický veletrh Power Kazakhstan v Almaty (říjen), potravinářský veletrh WorldFood v Almaty (listopad) apod. ▶ Energetika Energetika má velký potenciál rozvoje. Do roku 2035 je třeba výrazně rozšířit energetické kapacity na 17,5 GW. Stávající zařízení je zastaralé, modernizace je prioritou státu. Nově je kladen důraz i na rozvoj bezpečných a ekologicky šetrných energií. ▶ Voda a životní prostředí Problematika hospodaření s vodou a zajištění kvalitní pitné vody se pro Kazachstán stává prioritní oblastí. Do popředí se aktuálně dostává i problematika zpracování odpadní vody. Pro období 2023-2028 se plánuje výstavba nebo rekonstrukce zařízení na čištění odpadních vod v 68 městech Kazachstánu. Příležitosti pro české firmy jsou proto spojeny zvláště s touto oblastí. Velký potenciál je i v oblasti zpracování odpadů. ▶ Obranný a bezpečnostní sektor Obrana je pro kazašskou vládu prioritní sektor. V roce 2022 tvořily výdaje na obranu 1% HDP. Akcent na potřebu nového vybavení ozbrojených sil a modernizaci stávajícího byl posílen zejména v návaznosti na nepokoje v roce 2022 a na válku na Ukrajině. I přes různá omezení se pro české exportéry jedná o perspektivní oblast vývozu zboží i služeb. ▶ Průmyslové technologie, průmysl 4.0 Rozvoj strojírenství je prioritou KZ vlády. V roce 2022 dosáhl objem výroby ve strojírenství 3,1 bil. Tenge, (6,73 mld. USD), meziročně se zvýšil o čtvrtinu a jeho podíl na zpracovatelském průmyslu dosáhl 15%. Pro české exportéry jde o tradiční oblast, kam své výrobky vyvázejí. České firmy mají v Kazachstánu nejen dobré jméno, ale řada z nich zde realizovala i značné množství projektů v minulosti. Nejen u těchto zakázek existuje potenciál pro jejich modernizaci. ▶ Zemědělství a potravinářství Oblast zemědělství a potravinářství je klasickou oblastí zájmu českého exportu s velkým potenciálem. V roce 2022 činil podíl zemědělské produkce necelých 6 % z celkové produkce Kazachstánu. Během pandemie COVID se dostala do popředí zájmu otázka potravinové bezpečnosti země, akcent je kladen na soběstačnost. Z tohoto důvodu byly zavedeny různé vládní programy, které podněcují zájem o danou oblast. Tato okolnost vytváří pro české firmy široké možnosti pro uplatnění svých výrobků i služeb v dané zemi. ▶ Zdravotnictví a farmacie Jedná se o sektor, jehož důležitost se projevila v plné míře v souvislosti s pandemií COVID-19. Naplno se ukázaly systémové problémy, které nebyly v této oblasti dlouhodobě řešeny. Z tohoto důvodu připravila vláda Kazachstánu plán modernizace zdravotnictví do roku 2025, přičemž pro rok 2023 z něj byly vyčleněny finanční prostředky ve výši 4,6 mld. USD. ▶ Cestovní ruch, lázeňství, volný čas Cestovní ruch v Kazachstánu se zaměřuje především na výjezdovou turistiku. 69% Kazachů preferuje dovolenou v zahraničí, největší zájem je o návštěvu památek. Při výběru destinací se kazašští turisté zaměřují na kvalitu nabízených služeb, vstřícnost personálu, chutné jídlo a nabídku aktivit. V důsledku pandemie vzrostl především zájem o léčebnou turistiku. Zajímavý potenciál je i v oblasti incomingu. V období od ledna do října 2022 odjelo na dovolenou do cizích zemí více než 5,6 mil. Kazachů. V roce 2022 navštívilo a přenocovalo v ČR 10 393 Kazachů, z toho v Karlovarském kraji 1861 osob. V prvním čtvrtletí se jedná o hodnotu 2739, pro porovnání, v roce 2022 to bylo 1167. ▶ Výzkum, vývoj, inovace a vzdělávání V KZ dlouho podpora vědy a výzkumu dlouho nepatřila mezi priority státu. V současné době není objem finančních prostředků vynaložených na vědu vyšší než 0,13% HDP. Dle Global Innovation Index je Kazachstán na 83. místě ze 132 hodnocených zemí. Více v [Mapě oborových příležitostí](#)

4 Kultura obchodního jednání

Podkapitoly:

[4.1 Úvod](#)

[4.2 Oslovení](#)

[4.3 Obchodní schůzka](#)

[4.4 Komunikace](#)

[4.5 Doporučení](#)

[4.6 Státní svátky](#)

4.1 Úvod

Kazachstánský trh má velice dobrý potenciál, je však nutné počítat s tím, že vstup na něj je komplikovaný, nákladný a zejména časově náročný. V komunikaci s Kazachstánci doporučujeme dávat přednost osobnímu kontaktu, případně telefonátu. Znalost ruštiny je základní podmínkou pro nastavení efektivních obchodních vztahů, stejně tak jako služby místního zástupce/partnera firmy.

4.2 Oslovení

V Kazachstánu se klade akcent na osobní kontakt. Bez osobního jednání obtížně dojde k výraznějšímu posunu při navázání obchodních vztahů nebo projednání kontraktu. V písemné podobě je vhodnější volit formální podobu, např. zaslat e-mailem naskenovaný dopis. Z elektronických forem komunikace se v zemi výrazně více využívá mobilní telefon (nejpopulárnější je aplikace WhatsApp). Standardním způsobem sjednání schůzky je formální oslovení v dostatečném předstihu, následné zjištění telefonního kontaktu na osobu, která má organizaci schůzky na starosti. S danou osobou pak dojednat termín a místo schůzky. V předstihu cca týdne se připomenout. Je potřebné počítat s možností změny místa a času schůzky na poslední chvíli (včetně přesunutí do večerních hodin). Klíčovým zadáním přípravy na schůzku je zjištění, se kterou konkrétní osobou má smysl jednat. V kazachstánských reáliích je obvyklá koncentrace rozhodovacích pravomocí (ne vždy na formálně nejvyšší místo), delegace pravomocí není častá. Zejména ve státních a polostátních společnostech je možné vystopovat základní princip, kdy rozhodování o využití financí je koncentrováno u CEO (muže), zatímco jeho asistentka zařizuje veškerou práci a operativu a pro hladký průběh projektu je naprosto nezbytná.

4.3 Obchodní schůzka

Kazaši jsou v převážné většině muslimové sunnitského vyznání. Význam víry zesiluje a vytlačuje dřívější relaxovaný post-sovětský přístup k omezením, daným islámem. Nedoporučujeme plánovat jednání s KZ partnery v době Ramadánu, který dodržuje stále více Kazachů. Stejně tak není vhodné směřovat jednání na páteční poledne/brzké odpoledne. Pracovní doba začíná cca od půl desáté, polední pauza trvá přes hodinu, ale na druhé straně se často pracuje až do pozdních večerních hodin. Směrem k jihu země se mění přístup k obchodování a nabírá výrazně sofistikovanějších forem, které často vycházejí z perských vlivů. U národnostních menšin Kazachstánu se způsob vedení jednání může značně odlišovat, což je na severu země citelně u ruské menšiny. Specifickou kategorií je hlavní město Astana, které je v podstatě nově vybudovaným administrativním centrem země, které slouží jako hlavní místo k distribuci financí získaných z těžby ropy a nerostných surovin. Jsou v něm koncentrována vedení polostátních firem, které se vyznačují direktivním přístupem k rozhodování. V jižní části země, včetně největšího města Kazachstánu Almaty, je daleko citelnější přítomnost soukromého sektoru a existence tradice obchodování a služeb. Vyjednávání s Kazachy se v mnohém odlišuje od střeoevropských zvyklostí. Rozhodně se nedoporučuje projevit slabost, např. žádat o pochopení KZ partnera ve vztahu ke vzniklé situaci a akceptování změny podmínek. Není vhodné přeceňovat případné projevy přátelství (někdy spojené se společnou konzumací alkoholu), stejně jako dopad situace, kdy by Vám, podle našeho chápání, měl být KZ partner zavázán. Častým zdrojem nedorozumění je situace, kdy KZ partner při jednání testuje možnosti zahraničního partnera změnou klíčových parametrů, jako je možnost navýšení dodávek na 10 násobek atd. V takovém případě je vhodné reagovat neutrálně a požádat o poskytnutí daného návrhu písemnou formou. KZ partneri se na jednání připravují především v rovině zjištění s kým budou jednat, výrazně méně pak zjišťují záležitosti, spojené s technickými parametry nabízeného zboží/služeb. Jednání usnadňuje, pokud je vedoucí českého týmu muž. Při klíčových jednáních je na české straně důležitá přítomnost CEO nebo zástupce nejvyššího managementu. Technicky zaměřený tým by měl být zastřešen obchodním manažerem z vedení společnosti. Starší věk je vnímán uctivěji, nicméně s příchodem mladé a vzdělané generace se začíná prosazovat větší věková rovnost. Místo schůzky: Pokud ke schůzce dochází v kanceláři, může se jednat o čistě formální jednání, pokud KZ strana navrhne jednání v jiných prostorách, často jde o pozitivní signál a významný posun vpřed. Co se týče nabízení alkoholu během jednání, velice záleží na národnosti a religiozitě partnera, nicméně pokud se jednání odehrává v administrativní budově, není to zvykem. Pokud dojde k setkání v restauraci, pak zatímco v některých případech je to téměř vyžadováno, v jiných by to pravověrný muslim považoval za urážku. Tuto otázku doporučujeme nechat na rozhodnutí partnera, jehož rozhodnutí bude také značně ovlivňovat, zda se z KZ strany účastní sám, nebo je přítomno více osob. Obecně spotřeba alkoholu v zemi klesá, ovšem české pivo se nadále těší značné oblibě. Pouze pokud dojde k navázání dlouhodobé spolupráce, může dojít k pozvání domů. Pak je vhodné počítat se zvýšenou spotřebou alkoholu. Dresscode: Dress kód je obdobný jako v ČR, dámy by měly volit více konzervativní oblečení, zejména při jednání na jihu země. Vizitky: Zejména pracovníci KZ státní správy neradi poskytují své vizitky, na druhé straně od Vás budou očekávat poskytnutí Vašich kontaktů (vizitku). Výměna dárků: Ohledně výměny dárků je dobré se na tuto možnost připravit, iniciování výměny dárků však spíše nechat na KZ straně, respektive sledovat, jestli KZ strana jednostranně poskytnutí daru z Vaší strany očekává.

4.4 Komunikace

Komunikačním jazykem je ruština, angličtina výrazně méně. Pokud nevládnete plyně ruštinou, je přítomnost tlumočnicka nutná. Při komunikaci se státní správou je někdy potřeba vypracování dokumentů v kazaštině. Při dlouhodobé přítomnosti je lepší, pokud komunikaci s koncovými zákazníky zajišťuje místní zástupce. V komunikaci s Kazachstánci doporučujeme dávat přednost osobnímu kontaktu, případně telefonátu. E-mailové komunikaci je přikládán menší význam, i když se to postupně mění. Veškerá elektronická či písemná komunikace by měla mít za cíl dosáhnout osobní schůzky. První jednání většinou proběhne v Kazachstánu, následně je vhodné pozvat partnery do ČR. Co se týče komunikačních tabu, jednoznačně není vhodné se kriticky vyjadřovat ke státnímu zřízení v Kazachstánu a zejména k osobě prvního prezidenta země Nursultana Nazarbaeva. Dále doporučujeme vyhnout se otevírání politických otázek, jako např. vztahů mezi NATO a Ruskem, se kterým KZ sdílí značnou část své historie a např. vítězství ve 2. světové válce je jedním ze zdrojů národní hrdosti. Citlivá jsou také témata islámského extremismu a filmů Borat.

4.5 Doporučení

Pokud se chystáte, zejména poprvé, do Kazachstánu za účelem obchodu, je potřebné zjistit maximum informací o místních partnerech, zejména o jejich vztazích k vládní administrativě. Pro jednání s konečnými zákazníky je téměř nezbytné mít místního zástupce/partnera. Připravte se na to, že období od prvních kontaktů do podpisu kontraktu bude nejčastěji trvat dva roky. Zvýšenou pozornost věnovat platebním podmínkám, v případě akceptace zádržného (uhrazení nejčastěji posledních 10 % částky po splnění stanovených podmínek- uplynutí času atd.) poukazují zkušenosti českých firem, bohužel, na časté neuhrazení dané částky. I po uzavření kontraktu není do okamžiku uhrazení první platby nic jisté. Spolupráce bude vyžadovat průběžný kontakt a kontrolu. Kazachstán se vyznačuje přítomností korupce, což vyplývá mimo jiné ze značného vlivu státu v ekonomice. Při jednání se státní a polostátní sférou je podpora ze strany velvyslanectví plusem pro navázání prvních kontaktů. Přítomnost zástupce ambasády pomáhá při prvních formálních schůzkách, na druhé straně vede místní partnery ke zvýšené obezřetnosti. Naše velvyslanectví, v rámci možností, podporu při jednáních se státní správou v odůvodněných případech poskytuje. Organizujeme též řadu různých aktivit, vedle podpory účasti na veletrzích, organizací fór, podnikatelských misí také např. představování konkrétních společností na jednáních v regionech země.

4.6 Státní svátky

Níže je seznam kazašských svátků: 1.-2. ledna – Nový rok 8. března – Mezinárodní den žen 21.-23. března – Nauryz mejramy (Svátek jara/nového roku) 1. května – Svátek jednoty lidu Kazachstánu 7. května – Den obránce vlasti 9. května – Den vítězství 6. července – Den hlavního města Astanau 30. srpna – Den Ústavy KZ 25. října – Den Republiky 16. prosince – Den nezávislosti Rozhodnutím Parlamentu RK byl jako svátek vyhlášen též začátek muslimského svátku „Kurbanajt“. Vzhledem k tomu, že se jedná o svátek, jehož datum určuje lunární kalendář, je tento svátek pohyblivý. Pravoslavné Vánoce se slaví 7. ledna a je to taktéž nepracovní den. Často jsou k některým významným svátkům, rozhodnutím prezidenta nebo vlády, přidávány další volné dny, případně jsou prováděny různé přesuny. Je vhodné se včas informovat, jak přesně budou dny pracovního volna konkrétně pro daný rok určeny: [ZDE](#). Obvyklá pracovní doba ve státních i v ostatních institucích je od 9 až 10 hod. do 18 až 19 hod. Prodejní doba v obchodech s potravinami je od 9 do 20 hod., v prodejnách spotřebního zboží od 10 do 19 hod. Ve větších městech je provozován dostatečný počet prodejen základních potravin s nepřetržitým provozem.

5 Základní podmínky pro uplatnění českého zboží na trhu

Podkapitoly:

[5.1 Vstup na trh](#)

[5.2 Formy a podmínky působení na trhu](#)

[5.3 Marketing a komunikace](#)

[5.4 Problematika ochrany duševního vlastnictví](#)

[5.5 Trh veřejných zakázek](#)

[5.6 Platební podmínky, platební morálka a řešení obchodních sporů](#)

[5.7 Víza, poplatky, specifické podmínky cestování do teritoria](#)

[5.8 Zaměstnávání občanů z ČR](#)

[5.9 Veletrhy a akce](#)

5.1 Vstup na trh

Pro prosazení nabízeného zboží v Kazachstánu jsou důležité pevné osobní kontakty, periodicky upevňované projevy pozornosti. Tyto kontakty musí mít velmi široké zázemí, neboť klíčové osoby mění významná místa, ale kontakty zůstávají. Nelze stavět své obchodní aktivity pouze na zasílání e-mailů a odkazech na internetové stránky. Pokud kazachstánský obchodník o nabídku či kontakt nemá zájem, nereaguje. Obdobně se chová, jestli jazykově zasláné nabídce nerozumí. Pro komunikaci s partnerem je nutná dobrá znalost ruštiny, používání jiných jazyků, jak v písemném, tak ústním projevu zcela určitě vyvolává problémy. Požadovaná stanoviska, či odpovědi je nutno často taktně urgovat. Další důležitou skutečností je, že v Kazachstánu je pouze několik velkoobchodních a maloobchodních řetězců. Hlavním důvodem je populačně geografický faktor, tj. velká rozloha země při relativně nevelkém počtu obyvatel a s tím i související dopravní náklady. Významným faktorem také je, že pro většinu obyvatel je nákup základních potravin i zboží denní spotřeby v supermarketech považován za luxus, neboť mnoho věcí je možné na lokálních trzích pořídit za nižší ceny. Při zásobování malých obchodů i velkých tržnic významná role patří tureckým obchodníkům (blízkost teritoriální i jazyková). Dalším faktorem je levné čínské zboží (zejména na trzích). Dne 1. 7. 2010 začala naplno fungovat Celní unie Rusko – Bělorusko – Kazachstán, která zjednodušila vzájemné obchodování (vzniklý jednotný celní prostor pro podnikatele znamená, že se jejich zboží po území států CU pohybuje bez celní deklarace a odbavení), zavedla jednotný celní sazebník a zjednodušila pohyb cizího zboží uvnitř jednotného celního prostoru. Od 1. července 2011 byly v rámci budování mechanismu Celní unie odstraněny celní kontroly na hranicích mezi Kazachstánem a Ruskem. Od ledna 2015 funguje Eurasijská ekonomická unie mezi státy Celní unie, Arménií a Kyrgyzstánem. Teprve v průběhu roku 2019 v důsledku postupného snižování cel po vstupu do WTO klesly na hodnotu opět kolem 7 %. Výrobky dovezené do KZ za těchto podmínek však nesmějí být reexportovány do dalších zemí Eurasijské hospodářské unie. Pro prokázání shody se užívají unijní osvědčení/certifikáty a prohlášení o shodě. Je-li dovozce ze země, se kterou je platná „Dohoda o zamezení dvojího zdanění“ (s ČR podepsána v dubnu 1998) a má-li k dispozici dokument o tom, že již DPH zaplatil v zemi původu, pak se od něj nevyžaduje platba DPH, resp. vyžaduje se jen ta část DPH, o kterou je kazachstánské DPH (12 %) vyšší než DPH v zemi, ze které je zboží dováženo. V Kazachstánu jsou zavedeny poměrně standardní podmínky kontroly vývozu, založené na vydávání vývozních licencí na kontrolované položky. Jedná se zejména o některé suroviny, potraviny, léky, líh a samozřejmě zbraně, vojenský materiál a zboží dvojího užití.

5.2 Formy a podmínky působení na trhu

Registrace právnických osob a subjektů malého podnikání se uskutečňuje plně elektronicky prostřednictvím portálu egov.kz. V Kazachstánu existuje mnoho zákonných norem a předpisů upravujících otázky založení pobočky firmy v místě. Při zřízení kanceláře či reprezentace je zapotřebí mít k dispozici ověřený výpis z obchodního rejstříku, nutný je soudně ověřený překlad statutu. Totéž se týká i zřízení společného podniku. V současnosti postačuje ověřený překlad těchto dokumentů do jazyka ruského, do budoucna je však třeba počítat s tím, že bude nutný i překlad do kazaštiny. Pro zřízení kanceláře, reprezentace či společného podniku se doporučuje využít některé ze specializovaných konzultantských společností. Podle informací českých obchodních zástupců nelze jednoznačně uvést, zda pro firmy je účelnější zaměstnávat jako zástupce českého či místního občana. Nevýhodou místních sil často bývá nedostatek loajality vůči zastupované firmě a neustálé hledání jiné, cizí firmy, která by nabídla vyšší plat. Naopak, výhodou je, že výše mzdy je nižší než u vyslaného zástupce české firmy. Výhodou českého zástupce je sepětí s českou (vysílající) firmou a objektivnější hodnocení trhu. Ukazuje se, že nejlepší kombinací je situace, kdy vedoucí zastoupení je český občan a sekretářka nebo asistentka je místní síla. Tato kombinace má ještě další výhodu, neboť více a více se začíná na úřadech, ale i ve firmách prosazovat kazaština a tu by měla ovládat místní síla. Při realizaci dodávky technologických celků je nutno se připravit na to, že se složitě hledají kvalifikované pracovní síly.

5.3 Marketing a komunikace

Efektivní reklamou a propagací je v Kazachstánu účast českých firem na specializovaných mezinárodních výstavách i veletrzích, které dosahují v posledních letech poměrně vysoké úrovně a jsou vnímány jako důležitý indikátor zájmu o místní trh. Je však žádoucí akceptovat místní zvyklosti, čímž je míněna zejména komunikace s potenciálními místními zákazníky v ruském jazyce, katalogy a další propagační materiály doporučujeme připravit také v ruštině. Zkušenost posledních let ukazuje, že úspěšnost prezentací na výstavách v Kazachstánu je podstatně větší než např. v Evropě nebo v USA. Důvody jsou v zásadě dva. První je ten, že je zde orientální způsob praxe v obchodě, počínaje osobním kontaktem s partnerem přes společenskou stránku obchodu, která má v Kazachstánu svou nezastupitelnou úlohu. Druhým důvodem je to, že mnoho firem svou činnost příliš neprezentuje (z daňových důvodů, obava z konkurence, spojení s vysokými vládními kruhy atp.), proto ani celkem významné a silné firmy nejsou v informačních materiálech a katalozích uváděny. Účast na výstavě jim dává možnost přímo na místě oslovit svého partnera bez zbytečného šumu a „vysílání zbytečných“ informací do světa. Dobrou příležitostí k propagaci českého zboží a služeb je účast firem na výstavách či veletrzích v rámci tzv. oficiální účasti ČR (akce pod záštitou MPO ČR a některých dalších ministerstev – MMR, MZe, kdy je zúčastněným firmám poskytován příspěvek na výstavní plochu atd.). Přehled těchto propagačních akcí na příslušný rok je publikován na internetových stránkách příslušných ministerstev. Také agentura CzechTrade realizuje společné účasti na výstavách se státní podporou na vybraných výstavách (veletrzích), nezařazených mezi oficiální účasti. Náklady na reklamu v kazachstánských hromadných sdělovacích prostředcích jsou poměrně vysoké, proto tento způsob propagace české firmy příliš nevyužívají.

5.4 Problematika ochrany duševního vlastnictví

Přestože má Kazachstán na ochranu práv duševního vlastnictví poměrně kvalitní legislativu, na jeho trh postupují padělky značkového zboží. Zboží takového původu se zpravidla prodává v tržnicích. V oblasti ochrany průmyslových práv přímo na území Kazachstánu je situace lepší. V případě zaregistrování padělků zboží z ČR doporučujeme informovat velvyslanectví v Astanau či kancelář CzechTrade v Almaty.

5.5 Trh veřejných zakázek

Veřejné zakázky jsou v Kazachstánu publikovány na webové stránce goszakup.gov.kz. Webová stránka veřejných zakázek zajišťuje registraci účastníků procesu veřejných zakázek, shromažďování informací o uskutečněných, realizaci, poskytování informací o plánovaných veřejných zakázkách, publikování statistických dat. Účastníci elektronických státních zakázek potřebují elektronické certifikáty a zaregistrovat se jako účastník webové stránky veřejných zakázek. S pomocí certifikátu může účastník vejít do systému a účastnit se elektronické aukce veřejné zakázky.

5.6 Platební podmínky, platební morálka a řešení obchodních sporů

V roce 2019 byl Kazachstán přeřazen do kategorie 5 (ze 7) členění zemí podle rizikovosti podle konsensu OECD. V Kazachstánu k obvyklým platebním podmínkám patří 100 % platba předem, u dobrých, dlouhodobých a prověřených obchodních partnerů se tato částka snižuje až na 50 %. Všeobecně lze uvést, že u obchodníků je platební morálka nižší, a to jak u fyzických, tak i právnických osob. Výjimku opět tvoří dobří obchodní partneři, kdy si každá strana uvědomuje nebezpečí poškození svých vztahů s partnerem. Avšak i v tomto případě kazachstánská strana považuje odklady některých plateb za zcela běžnou záležitost a je třeba jí vysvětlit, že mezi solidními partnery se všechno platí včas. Běžným zvykem v zemi je, že již po vyčlenění sumy potřebné pro platbu je tato suma zaslána svému adresátovi až po mnoha urgencích, neboť odesílatel se s ní snaží, alespoň na krátkou dobu, podnikat v bankovní sféře. V případě účasti české bankovní sféry na financování některých projektů je žádoucí přesvědčit kazachstánskou stranu o prioritě těchto projektů tak, aby poskytla garanci akceptovatelnou pro EGAP. S ohledem na zlepšení finanční situace v Kazachstánu a na zvýšenou kvalitou bankovního sektoru jsou v ČR akceptovány i jiné platební nástroje (zejména akreditivy) největších kazachstánských bank. V Kazachstánu již existují kvalitní právní firmy, které mohou být nápomocny v obchodním sporu. To, že ve sporu právní zastoupení potřebujete, je dáno nižší úrovní vynutitelnosti práva. Vláda se snaží postupně investiční klima zlepšovat zejména pro větší zahraniční investory

5.7 Víza, poplatky, specifické podmínky cestování do teritoria

Pro vstup a pobyt na území cizího státu musejí občané ČR splňovat podmínky stanovené jeho zákony. Ke sdělování aktuálních podmínek vstupu a pobytu na území cizího státu je příslušný zastupitelský úřad daného státu. Následující informace jsou určeny k základní orientaci. Ministerstvo zahraničních věcí ČR proto doporučuje českým občanům, aby si před cestou ověřili u zastupitelského úřadu navštěvovaného státu, zda se podmínky pro vstup a pobyt nezměnily. V případě některých typů pobytů a víz – spojených např. se zaměstnáním a výdělečnou činností, je třeba získat vstupní vízum. O vízum je možné požádat na Velvyslanectví Republiky Kazachstán v Praze: Pod Hradbami 662/9, 160 00 Praha 6 tel.: 233 375642 (sekretariát velvyslance), 233 375 643 (konzulární oddělení), fax: 233 371019 e-mail: kzembas@gmail.com (velvyslanectví). S ohledem na možné změny a karanténní opatření ve světě doporučujeme sledovat stránky MZV ČR v sekci Rozcestník (Kazachstán).

S ohledem na rozlehlost teritoria se doporučuje na delší vzdálenosti (mezi regionálními centry) cestovat letecky. Vnitrostátní letecká přeprava je poměrně rozvinutá. Alternativou je vlak/autobus/auto, které zabírá podstatně více času, např. mezi hlavním městem Astana a Almaty 12 až 18 hod. Ve městech je nevhodnější používat služby taxi, vhodné jsou mobilní aplikace typu Yandex taxi. MHD jezdí ve větších městech pravidelně. Ubytovací služby jsou v Kazachstánu na srovnatelné úrovni jako v Evropě, hotely od 3* výš poskytují relativně kvalitní zázemí. Národní měna Tenge (KZT) je široce rozšířená, ve výjimečných případech se dá platit USD či EUR (hotely). Ve větších městech se prakticky všude dá platit kartou. Oblíbené jsou platby přes mobilní aplikaci Kaspi. Kohoutková voda je pitná, nicméně se cestovatelům doporučuje spíše balená. Větší města jsou v centru bezpečná. Je zakázané pít alkoholu na veřejných místech a další porušování místních pravidel.

5.8 Zaměstnávání občanů z ČR

Pro zaměstnávání cizinců uplatňuje Kazachstán režim, kdy vláda stanovuje roční kvóty pro zaměstnávání cizinců, které rozděluje na oblastní akimáty a hlavní město Astana a město Almaty. Vláda sleduje politiku udržení zaměstnanosti domácí pracovní síly a snižováním kvót pro cizince chce dosáhnout toho, aby byla uvolněná pracovní místa obsazována domácími zaměstnanci. Navíc se u nově vytvořených míst požaduje zajištění podílu zaměstnanců z KZ, který v některých případech dosahuje až 90 %. Kvóty jsou rozděleny mezi oblasti, města Astana a Almaty mj. s přihlédnutím k situaci na trhu práce. Obecně lze konstatovat, že získání pracovního povolení celkově není snadné. Jednodušší situace je u expertů, kteří přicházejí do Kazachstánu na realizaci investičního projektu (v rámci přímých zahraničních investic). Povolení k dočasnému pobytu, získání rodného čísla a dalších podkladů zajišťuje Středisko veřejných služeb. Podrobné informace ohledně zaměstnávání cizinců naleznete [zde](#). Pro rok 2022 byla schválena minimální mzda ve výši cca 3 000,- Kč (cca 60 000 tenge). Co se týče zdravotní péče, pokud se jedná o akutní poskytnutí první pomoci, ta je poskytována zdarma. Platí se až následná péče. Ceny jsou vysoké, a to i vzhledem ke kvalitě poskytovaného ošetření. Vzhledem k výše uvedenému se doporučuje při cestě do Kazachstánu se pojistit. Vznikne-li skutečně kritická situace, je vhodné deklarovat, že máte zájem o poskytnutí placené zdravotní péče, lze tak dosáhnout podstatně vyššího standardu ošetření nebo hospitalizace. Je proto třeba mít u sebe dostatečnou peněžní hotovost, neboť tak lze eliminovat některé nepříjemné situace.

5.9 Veletrhy a akce

V Kazachstánu se každoročně pořádá několik významných oborových veletrhů a výstav, jako je zemědělský veletrh AgriTek v Astaně (březen), zdravotnický veletrh KIHE v Almaty (květen), veletrh dobývací techniky Mining Week v Karagandě (červen), veletrh Kazbuild v Almaty (září), elektroenergetický veletrh Powerexpo Kazakhstan v Almaty (říjen), potravinářský veletrh WorldFood v Almaty (listopad) apod. Kompletní přehled všech výstav a veletrhů pořádaných v Kazachstánu, vč. podrobných informací o termínu akce, o jejich věcném zaměření, podmínkách pořádání akce a kontaktech, lze najít na webových stránkách jednotlivých kazachstánských výstavních společností nebo organizátorů výstav: ITECA (Almaty, Astana, Atyrau) tel.: +7 727 258 34 34, Fax +7 727 2583444 e-mail: contact@iteca.kz, web: www.iteca.kz, www.caspianworld.com Atakent-Expo tel.: +7 727 2582535, 751357, 747926, Fax +7 727 2582959 e-mail: office@exhibitions.kz, web: <https://atakentexpo.kz/>, TNT Productions, Inc. tel.: +7 727 2501999, Fax +7 727 2505511 e-mail: kazakhstan@tntexpo.com, web: www.tntexpo.kz, "CATEXPO" tel.: +7 7272 663680/81/82/83, Fax +7 727 2663684, e-mail: info@catexpo.kz, web: www.catexpo.kz KazExpoService tel.: +7 727 2921966, 920840, Fax: +7 727 2924838 e-mail: kazexposervice@inbox.ru, www.kps.kz. Bližší informace k účastem na výstavách a veletrzích v Kazachstánu (se státním příspěvkem) jsou zveřejňovány na www.businessinfo.cz, www.czechtrade.cz/ a www.mpo.cz. Velvyslanectví ČR v Astaně organizuje řadu různých aktivit, vedle podpory účasti na veletrzích se zabývá organizací fór, podnikatelských misí, také např. představováním konkrétních společností na jednáních v regionech země. Jeden z neefektivnějších nástrojů je organizace incomingových misí KZ podnikatelů do ČR v rámci programu PROPED.

6 Kontakty

Podkapitoly:

[6.1 Kontakty na zastupitelské úřady ČR v teritoriu](#)

[6.2 Praktická telefonní čísla \(záchrana, policie, požárníci, infolinky, apod.\)](#)

[6.3 Důležité internetové odkazy a kontakty](#)

6.1 Kontakty na zastupitelské úřady ČR v teritoriu

Velvyslanectví České republiky v Kazachstánu (s akreditací pro Kyrgyzstán) Kabanbay Batyr Avenue 15/1, Business Centre Q2, 010000 Astana, Republic of Kazakhstan +7 7172 986828 (986537, 995101, 995061), e-mail: Astana@embassy.mzv.cz, web: www.mzv.cz/astana. Obchodně ekonomický úsek se nachází na velvyslanectví v Astana +7 (7172) 986828 (24), e-mail: commerce_astana@mzv.cz Kancelář Czechtrade Almaty, Ing. Petr Jurčík, ředitel kanceláře, Dostyk 192, 050051 Almaty, Kazakhstan +7 727 244 9303 e-mail: almaty@czechtrade.cz Honorární konzulát Almaty +7 7272 911734 Honorární konzul: Uzakbaj Rušťemovič Ajtžanov e-mail: almaty@honorary.mzv.cz Delegation Evropské unie pro Kazachstán se nachází v Astanau na adrese 62 Kosmonavtov street, Chubary District, Astana, 010000, Kazakhstan, tel.: +7(7171) 971 040, e-mail: delegation-kazakhstan@eeas.europa.eu, web: eeas.europa.eu/delegations/kazakhstan.

6.2 Praktická telefonní čísla (záchranka, policie, požárníci, infolinky, apod.)

Předvolba do Kazachstánu je +7, následuje kód města a samotné číslo. V případě mobilního čísla je +7 (s pokračováním např. 777 7777777) v místě nahrazeno 8 (s pokračováním např. 777 7777777) 101 – hasičská služba 102 – policie 103 – rychlá lékařská pomoc 104 – havárie – plyn 112 – mimořádné události 118 – informace o telefonních číslech v Almaty (z některých uzlů nelze volat) 130 – nepřetržitá informační služba „lékařská pomoc a léky“ v Almaty 188 – placená informační služba pro telefonní čísla 155 – z pevné linky v Almaty informace na letišti 8 (727) 2703333 z mobilního telefonu letištní informace v Almaty 8 (7172) 702999 z mobilního telefonu letištní informace v Astana 158 – taxi z pevné linky v Almaty

6.3 Důležité internetové odkazy a kontakty

[Oficiální stránky Prezidenta KZ](#) [Oficiální stránky předsedy vlády KZ](#) [Vláda Kazachstánu](#) [Ministerstvo ekologie, geologie a přírodních zdrojů KZ](#) [Ministerstvo obchodu a integrace KZ](#) [Ministerstvo obrany KZ](#) [Ministerstvo energetiky KZ](#) [Ministerstvo aerokosmického průmyslu KZ](#) [Ministerstvo národního hospodářství KZ](#) [Ministerstvo kultury a sportu KZ](#) [Ministerstvo financí KZ](#) [Ministerstvo průmyslu a infrastrukturního rozvoje KZ](#) [Ministerstvo práce a sociální ochrany obyvatelstva KZ](#) [Ministerstvo zdravotnictví KZ](#) [Ministerstvo školství a vědy KZ](#) [Ministerstvo spravedlnosti KZ](#) [Ministerstvo zemědělství KZ](#) [Ministerstvo informací a sociálního rozvoje KZ](#) [Ministerstvo vnitra KZ](#) [Ministerstvo zahraničních věcí KZ](#) [Oficiální stránka města Astana](#) [Oficiální stránka města Almaty](#) [Development Bank of Kazakhstan](#) [National Agency for Technological Development](#) [Investment Fund of Kazakhstan](#) [National Chamber of Entrepreneurs of Kazakhstan](#) [KAZAKHINVEST](#) [Public Services and Information online](#) [Astana International Finance Center \(AIFC\)](#)